

det arbejde, vi skal videreføre og drøfte yderligere i Folketinget i år, skal gå på at opfylde Esbjergdeklarationens målsætning om, at de farlige kemiske stoffer skal væk i løbet af en generation. Det er da to gode ting at få slået fast i en dagsorden, men vi når altså ikke alting.

Vi får desuden en diskussion om produktorienteret miljøpolitik, og vi får en diskussion om, hvorvidt miljø- og energiministeren skal gå videre med de 100 stoffer. Det kan han danne sig et vist indtryk af efter debatten i dag, og det er da ikke et dårligt resultat. Vi får i virkeligheden to debatter, vi får mulighed for at få spørgsmålet opprioriteret i Folketinget, og hvis vi skal være helt ærlige, har det nok ikke haft den højeste plads på dagsordenen i vores arbejde.

Peter Christensen (S):

Den kemiske industri er vokset eksplosivt gennem de sidste 60 år fra en produktion på 1 million t i 1930 til mere end 300 millioner t i 1990, og i dag markedsføres mere end 100.000 kemiske stoffer i verden.

Grunden til denne kraftige produktionsstigning inden for den kemiske industri er uden tvivl menneskets tro på, at snart sagt alle problemer kan løses ved hjælp af kemi. Det gælder inden for jordbruget, hvor man ukritisk har sprøjtet med pesticider uden at kende til hverken kortsigtede eller langsigtede virkninger på mennesker og miljø, og det samme har gjort sig gældende inden for industrien, hvor det først og fremmest gjaldt om at gøre varerne billige og konkurrencedygtige. Det skete ved hjælp af farlige kemiske stoffer, og denne tankegang er desværre ikke forsvundet.

Det var af mindre betydning, hvilke farlige kemiske stoffer produkterne indeholdt. Det var ikke på det område, de private virksomheder brugte deres forskningsmidler. Da skadevirkningerne begyndte at vise sig i miljøet og hos mennesker og dyr, var svaret: Vi kan rense os ud af det, vi kan forbrænde, og endelig kan vi deponere. Men intet forsvinder i denne verden. Vi flytter blot problemerne.

Det sidste skud på stammen af undskyldninger for at forurene vor natur er, at vi bare skal have nogle grænseværdier, så skal det nok gå. Men hvis vi tror, vi kan fortynde os ud af problemerne, tager vi grusomt fejl. Der vil ske en ophobning i miljøet, og på et tidspunkt bliver vi nødt til at hæve grænseværdierne. Det vil igen betyde et øget antal af fosterskader, kræfttilfæl-

de, allergier og nedsat forplantningsevne hos både dyr og mennesker.

Allerede i dag har vi alvorlige miljøproblemer med hensyn til affald, restprodukter, slagger m.m. I naturen sker der en ophobning af tungmetaller, der ikke kan nedbrydes biologisk, og også brugen af pesticider og ozonnedbrydende stoffer og udledning af hormonlignende stoffer er direkte miljø- og sundhedsfarlige for mennesker, dyr og planter. Nogle stoffer har langvarige effekter, fordi de ophobes i miljøet og i levende organismer.

Landbruget skal ikke have utak for at have rejst hele slamdebatten. Argumentet var, at landbruget ikke ville være med til at forurene den jord, hvor der skulle dyrke fødevarer. Man var nervøs for, at der skulle ske en ophobning af farlige kemiske stoffer, der på et tidspunkt ville betyde, at man ikke længere kunne dyrke jorden. Det har jeg meget stor forståelse for, og jeg håber, landbruget har den samme tankegang, når det gælder andre farlige kemiske stoffer, som tilføres jorden.

Slamdebatten satte fingeren direkte på det problem, at udledningen fra husholdninger og industrier i nogle tilfælde er stærkt miljøbelastende. Vi får ikke løst dette store miljøproblem, hvis vi ikke får stoppet problemet ved kilden, og kilden er ikke industriens og husholdningernes udløb af spildevand. Kilden er de farlige stoffer, der bruges i produktionen og derved bl.a. overføres til husholdningerne. Dette ses tydeligst med hensyn til vaske- og rengøringsmidler, hvor producenterne med smarte reklamefolks hjælp har bildt forbrugerne ind, at det eneste, det drejer sig om, er, at det bliver blændende hvidt, uden at nævne ét ord om miljøbelastningen. Men når vi ved, at der bruges ca. 70.000 t rengøringsmidler om året, er det ikke svært at forstå miljøproblemet.

Hvad kan vi gøre for at løse dette store miljøproblem og for at beskytte jord, luft, grundvand, søer, have og vandløb osv.? Svaret kunne være, at vi undersøgte samtlige kemiske stoffer, men det ville være håbløst rent økonomisk, og med den hastighed, det foregår med, ville det vel også tage et par tusinde år. Derfor bliver vi nødt til at bruge forsigtighedsprincippet på dette område, og det kan vi gøre ved at klassificere de kemiske stoffer gruppevis.

Men selv om vi her i Danmark kunne løse alle vore egne miljøproblemer, ville det have en meget begrænset effekt, fordi – med et fortærsket udtryk – forurening ikke kender til lande-